

N:o 38.

Af Herr **Casparsson, Carl Edvard:** *Angående ändring af gällande stadganden rörande edgångar.*

Sedan Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 22 Februari 1854 anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes i nåder förordna om en revision af gällande föreskrifter i afseende på eder och deras användande, till följd hvaraf de vid begge de påföljande riksdagarne af enskilda motionärer förnyade framställningar i ämnet ej till någon Rikets Ständers åtgärd föranledt, enär man ansett, att Kongl. Maj:ts nådiga beslut med anledning af den redan aflåtna skrifvelsen först borde afvaktas, och sedan Rikets Ständer derefter uti förnyad skrifvelse den 21 Oktober 1863 anmält att behovet af en snar förändring i berörde afseende blifvit vid då innevarande riksdag ytterligare framhållet, på grund hvaraf, och då en längre tid förflutit, sedan Rikets Ständer, på sätt omförmäldt blifvit, hos Kongl. Maj:t framställt sin önskan om en revision af lagarne angående edgång, utan att någon påföljd deraf sedermera försports, Rikets Ständer anhölle, det Kongl. Maj:t täcktes, jemte pröfningen af den underdåniga skrifvelsen den 22 Februari 1854, taga i nådigt öfvervägande de åsigter i frågan, hvilka blifvit i skrivelserna framställda, så har Kongl. Maj:t den 29 Juni 1866 i nåder förordnat, att »civile embets- och tjenstemän samt betjente, hvilka en gång i denna egenskap aflagt embets- och tjenste-ed, derefter icke skola i följd af befordran eller transport till annan civil befattning förnyad sådan ed afläggas».

Då emellertid den sålunda, till följd af Rikets Ständers skrifvelse, verkställda revisionen inskränkt sig till embets- och tjenstemanna-eden, hvarjemte sedermera, med anledning af Riksdagens år 1867 afgifna skrifvelse, nytt formulär för vittneseden blifvit i nåder fastställdt, och då, på

sätt förstberörda skrifvelse antyder, en inskränkning i edgångarnes antal och en revision af edsformulären jemväl i andra afseenden synes önskvärd och af behovet påkallad, enär den mångenstädes rådande så väl ringaktningen för edens helgd och betydelse, som motviljan för dess begående, ehuru till sin grunduppfattning alldeles motsatta, torde ega en gemensam orsak i de missbruk och öfverdrifter vid edens användande och tillämpning, hvartill lagstiftningen gjort sig skyldig, så anser jag denna för samhällets andliga helsa och utveckling viktiga fråga förtjena att ånyo af representationen upptagas, och får derföre, med stöd af och hänvisning till den närmare utredning, och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det yttrande, som Justitie-kanslers-embetet den 29 April 1865 i frågan afgifvit, vördsamt föreslå, det Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet hemställa:

att frågan om afskaffande, ändring eller inskränkning i de eder, hvilka omförmälas i allmänna lagen, eller öfriga, jemlikt 87 § Regeringsformen, tillkomna stadganden, må ånyo upptagas vid den pröfning, som kommer att företagas utaf Lagberedningens år 1849 afgifna förslag till Rättegångs-balk;

att vid denna pröfning må komma under öfvervägande huruvida icke, åtminstone alltid i de fall, der edgång icke af någondera parten äskas, i stället för ed, må afgifvas en på »heder och samvete» lemnad försäkran, samt om icke, der edsförpligtelse skall fortfarande afgifvas, formuläret bör ändras t. ex. på det sätt att det vanliga slutet, »så sannt mig Gud hjelpe till lif och själ» borttages, och orden »svär vid Gud och Hans heliga Evangelium» utbytas emot orden »svär inför Gud»;

att i stället för den nu brukliga tro- och huldhets-ed skall afgifvas en försäkran på »heder och samvete»;

att sådan försäkran af hvarje person endast en gång åt hvarje Konung afgifves;

att alla embets- och tjenstemanna-eder afskaffas, men, i stället, när och på sätt i instruktion, reglemente eller annorledes af Kongl. Maj:t bestämmes, vid tillträdet af befattningen erinran meddelas åt embets- eller tjenstemannen angående hans åligganden, jemte det ansvar försummande deraf medför;

att alla andra nuvarande, här ofvan icke omnämnda, i den ordning 89 § Regeringsformen omförmäler, tillkomna föreskrifter angående edgångs afläggande, förklaras hafva upphört att gälla; samt

att till följd häraf den läkare åliggande skyldighet, att åt embetsutlåtande gifva ytterligare edlig bekräftelse äfven upphör, men

att dessa utlåtanden deremot, likasom öfriga, Kongl. Maj:t pröfvar nödigt bestämma, skola undertecknas sålunda: »Detta utlåtande (intyg) är afgifvet under den ansvarighet lag stadgar», eller ock skrivas å papper, hvarå dylik mening öfverst å första sidan är tryckt eller lithograferad.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1869.

C. E. Casparsson.
